

6

Als sporen op de juiste plek landen, groeien ze uit tot minuscule schimmeldraadjes. Die kunnen weer een zwamvlok worden, waaruit dan weer nieuwe paddenstoelen komen.

Een paddenstoel bestaat meestal uit een steel en een hoed. Onder de hoed zitten de lamellen (of soms buisjes) waarin de sporen zitten. Vaak groeit een paddenstoel van een klein bolletje uit tot een hoge paddenstoel: de steel groeit, het bolletje klapt zich open tot een echte hoed. En dan is hij herkenbaar als een paddenstoel.

Maar zoals je verderop in het boek zult zien, zijn er heel veel verschillende soorten (in Nederland meer dan 5000) die er allemaal net iets anders uitzien. Kijk maar op de poster achterin, dan zie je duidelijk de verschillen. De zoekkaart, op de achterkant van de poster, kun je gebruiken om de juiste naam bij de juiste paddenstoel te vinden.

ANWB PADDENSTOELEN WANDELBOEK



INHOUD

Inleiding 4

Kale inktzwam 14

Vuilnisman 16

Platte tonderzwam 18

Voorloper van de lucifer 20

Wandeling – Kijk ook eens omhoog 22

Gewone krulzoom 26

Speurtocht 28

Grote parasolzwam 30

Magisch verschijnsel 32

Wandeling – Koning van de duinen 34

Eekhoortjesbrood 38

Gevulde portobello's 40

Oesterzwam 42

Wandeling – Van waterburcht tot paddoplek 44

Valse hanenkam 48

Je eigen kweek 50

Vliegenzwam 52

Spannende verhalen 54

Wandeling – Vijf bergen met een roerig verleden 56

Porseleinzwam 60

Spoorzoeken 62

Judasoor 64

Wandeling – Bijbelse vertellingen 66

Elfenbankje 70

Tovenaars, heksen en elfen 72

Geweizwam 74

Wandeling – Struinen door een paddenstoelenparadijs 76

Gewone zwavelkop 80

Langs de berm 82

Rodekoolzwam 84

Op onderzoek 86

Wandeling – Langs beukenlanen 88

Aardappelbovist 92

Stuiven 94

Grote stinkzwam 96

Van anijs tot maggi 98

Wandeling – Stinkende zwammen in de Achterhoek 100

Weidechampignon 104

In het donker 106

Berkenzwam 108

Bomendoders 110

Wandeling – Vennetjes en berkenbossen 112

Witte koraalzwam 116

Bedenk zelf de naam bij een paddenstoel 118

Geschubde

inktzwam 120

Creatief met zwam 122

Wandeling – Zeldzame paddenstoelen bij het Lauwersmeer 124

WAT IS EEN PADDENSTOEL?

Ja, wat zijn paddenstoelen eigenlijk? Een soort rare schepsels die opeens uit de grond naar boven komen, zomaar uit het niets. En dan vaak ook nog op donkere, herfstige dagen in diepe bossen.

Zo zag men dat vroeger en eigenlijk is dat helemaal niet zo gek. Paddenstoelen lijken namelijk niet op planten of dieren, maar toch kom je ze overal in de natuur tegen. Het is dus niet vreemd dat mensen vroeger spannende verhalen verzonnen om te verklaren waar paddenstoelen vandaan kwamen. In al die verhalen zit één overeenkomst: paddenstoelen hadden iets met toverij te maken!

4

Dat zie je ook aan de namen van paddenstoelen. Als eerste aan het woord paddenstoel zelf: de mensen dachten dat dit stoeltjes waren voor padden, de huisdieren van heksen en tovenaars. Maar ook in 'heksenboleet', 'duivelseieren', 'elfenbankjes' en ga zo maar door (zie ook blz. 118).

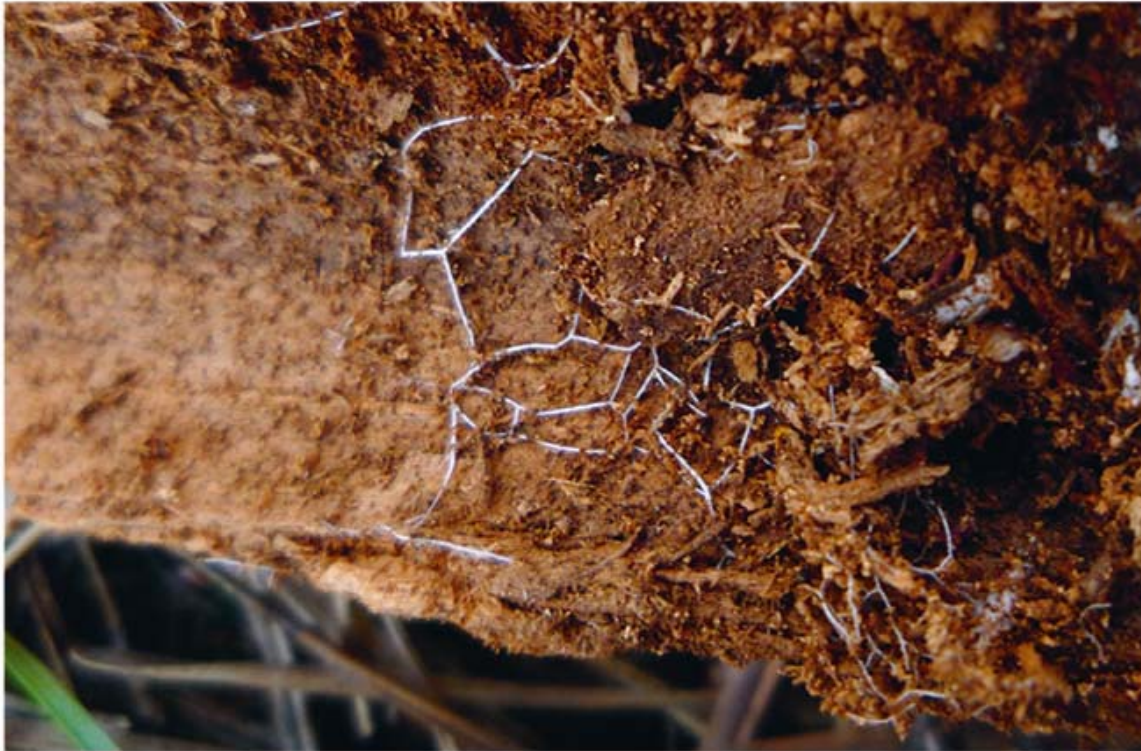
DE ZWAMVLOK

Pas 300 jaar geleden werd ontdekt dat een paddenstoel slechts een onderdeel is van een veel groter geheel. Het grootste deel van de paddenstoel leeft namelijk onder de grond of tussen hout. De draden van schimmels, die je met het gewone oog vaak niet goed kunt zien, zijn het 'lichaam' van de paddenstoel. Al die draden samen noemen we de 'zwamvlok'. Deze vaak witte draadjes zorgen voor de opname van het voedsel, verwijderen het afval en zorgen dat de zwamvlok groeit.

SPOREN

De paddenstoel zelf is eigenlijk een vrucht, net zoals een appel de vrucht is van een appelboom. Net als in een appel zitten in een paddenstoel zaden. De zaden van een paddenstoel worden 'sporen' genoemd. Als de omstandig-

heden goed zijn, als het niet te warm is en lekker vochtig, bijvoorbeeld na een regenbui, schiet de paddenstoel uit de grond. Als hij volgroeid is, zijn de sporen rijp en klaar om te worden verspreid. Paddenstoelen leven vaak maar een paar dagen, zwamvlokken kunnen héél oud worden!



VAAK HOEF JE MAAR EEN TAK OP TE TILLEN OM
SCHIMMELDRADEN TEGEN TE KOMEN

LAMELLEN EN BUISJES

Soms zitten sporen in de smalle plaatjes – lamellen – onder de hoed van een paddenstoel, zoals bij de vliegenzwam (zie blz. 52). Als ze rijp zijn, vallen ze eruit. De sporen zijn zó licht dat de wind ze makkelijk meeneemt en verspreidt.

Soms zitten de sporen in buisjes, zoals bij eekhoorntjesbrood (zie blz. 38) of berkenzwammen (zie blz. 108). Bij andere paddenstoelen gebeurt de voortplanting weer anders. Dan zitten de sporen in een soort kleverige vloeistof die door insecten wordt opgegeten en meegenomen, bijvoorbeeld de stinkzwam (zie blz. 96) of de inktzwam (zie blz. 14 en blz. 120). En in andere paddenstoelen zitten ze gewoon in de zwam zelf, zoals bij de aardappelbovist (zie blz. 92). Als er dan een takje op valt, spuit er een enorme wolk sporen uit de zwam, die alle kanten opgaat en door de wind wordt meegenomen.